

Arbetsförmedlingens stöd till Jobsprånget

Arbetsförmedlingens återsrapportering 2022

© Arbetsförmedlingen
Författare: Johanna Beckmann, Alexandra Sjöberg och Johanna Sjödin
Datum: 2023-03-01
Diarienummer: Af-2022/0115 5568

Arbetsförmedlingens stöd till praktikprogrammet Jobbsprånget

Denna rapport avser återrapporteringskraven i regleringsbrev 2022.

15. Jobbsprånget

Arbetsförmedlingen ska stödja Jobbsprångets arbete att öka sysselsättningen för utrikes födda med högre utbildning. Redovisningen som beskriver hur Arbetsförmedlingen har gett stöd till Jobbsprånget ska lämnas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet och Arbetsmarknadsdepartementet) senast den 1 mars 2023.

Rapporten är beslutad av generaldirektör Maria Mindhammar. Ärendet har föredragits av Johanna Beckmann, kvalificerad handläggare, enheten Kompetensförsörjning och arbetsgivarstöd, avdelningen Arbetsgivare och leverantörer. I den slutliga handläggningen har Tove Elvelid, verksamhetsområdesdirektör verksamhetsområde Lokal arbetsmarknad, Mattias Andersson, avdelningschef avdelningen Arbetsgivare och Leverantörer samt enhetschef enheten Kompetensförsörjning och arbetsgivarstöd, Linda Daugaard, deltagit.

Beslutet är fastställt digitalt i Diariet och saknar därför namnunderskrifter.

Maria Mindhammar, generaldirektör

Johanna Beckmann,
kvalificerad handläggare

Innehåll

1	Sammanfattning	5
2	Inledning	5
3	Hur Arbetsförmedlingen ger stöd till Jobbsprånget	6
3.1	Målgrupp	6
3.2	Arbetspraktik	7
3.3	Metod för arbetspraktik inom Jobbsprånget.....	8
3.4	Förändrat arbetssätt för arbetspraktik påverkar Jobbsprånget	8
3.5	Utvecklingsinitiativ individcentrerad datainfrastruktur för dataportabilitet	9
3.6	Marknadsföring	10
3.7	Samarbetsformer för praktikprogrammet Jobbsprånget	10

1 Sammanfattning

Arbetsförmedlingen har i regleringsbrevet för 2022 fått i uppdrag av regeringen att redovisa hur myndigheten gett stöd till Jobbsprånget.

Arbetsförmedlingen ger omfattande och fördjupat stöd till Jobbsprånget genom att marknadsföra möjligheten till deltagande för målgruppen genom kommunikationsinsatser externt och internt, identifiera kandidater berättigade till insatsen, handlägga beslut, arbeta för att hitta lösningar där Jobbsprångets och Arbetsförmedlingens processer inte gått i linje med varandra samt utvecklingsarbete för ett ärendehanteringssystem (CMS). Under 2022 har 880 arbetssökande deltagit i arbetspraktik genom Jobbsprånget.

Jobbsprånget kommer genomgående benämnas som den ideella föreningen Jobbsprånget eller praktikprogrammet Jobbsprånget för att tydliggöra när det är föreningen som aktör och när det är själva praktikprogrammet som avses.

2 Inledning

Arbetsförmedlingen har i regleringsbrevet för 2022 fått i uppdrag att stödja den ideella föreningen Jobbsprångets arbete att öka sysselsättningen för utrikes födda med akademisk utbildning samt att redovisa en beskrivning av detta.

Jobbsprånget är en ideell förening som anordnar praktikprogrammet Jobbsprånget för utomeuropeiskt födda akademiker som drivs med stöd av Arbetsförmedlingen. Programmet finansieras av medel från Knut och Alice Wallenbergs stiftelse och projektmedel från Näringsdepartementet (Tillväxtverket).

Praktikprogrammet Jobbsprånget har pågått sedan 2015 och inleddes som ett regeringsuppdrag som tilldelades Tillväxtverket. Arbetsförmedlingens roll har genom åren varit att stödja och agera möjliggörare för praktikprogrammet Jobbsprånget. Under 2022 har flera händelser ägt rum som påverkat Arbetsförmedlingens arbete med praktikprogrammet Jobbsprånget. Arbetsförmedlingen har under året förändrat ärendehanteringens syfte att öka transparensen och ge arbetssökande ökad möjlighet att driva sitt eget ärende.

Under året har Arbetsförmedlingen arbetat med ett utvecklingsinitiativ i samarbete med den ideella föreningen Jobbsprånget i form av ett pilotprojekt om individcentrerad datainfrastruktur för dataportabilitet. Det syftar till att förenkla kontakterna mellan olika aktörer, där praktikprogrammet Jobbsprånget använts som fallbeskrivning på hur detta kan nyttjas.

Som del i den reformering som Arbetsförmedlingen genomfört har flera av myndighetens regelverk uppdaterats där bland annat Arbetsförmedlingens roll i förhållande till externa aktörer fastslås.

3 Hur Arbetsförmedlingen ger stöd till Jobbsprånget

Arbetsförmedlingens uppdrag i stort är att bidra till en väl fungerande arbetsmarknad. En avgörande del i detta är att rusta de arbetssökande som står långt ifrån arbetsmarknaden och att bidra till kompetensförsörjningen på arbetsmarknaden.

För att stödja arbetssökande med att söka arbete eller börja studera använder myndigheten sig primärt av upphandlade matchningstjänster som tillhandahålls av leverantörer. Tjänsterna innehåller aktiviteter såsom stöttning i framtagande av ansökningshandlingar, information om arbetsmarknaden och identifiering av potentiella arbetsgivare. Både matchningstjänster och utbildningar som upphandlas kan innehålla arbetspraktik eller arbetsplatsförlagt lärande där leverantören ansvarar för att matcha deltagaren till praktik hos arbetsgivare. Leverantören utgör en brygga mellan den arbetssökande, arbetsgivaren och Arbetsförmedlingen, där Arbetsförmedlingen står för de formella kontrollerna av arbetsgivaren och besluten som bland annat gör att den arbetssökande är försäkrad under praktikperioden och har möjlighet att ansöka om ekonomisk ersättning hos Försäkringskassan.

Praktikprogrammet Jobbsprånget har likheter med de upphandlade tjänsterna och särskiljer sig genom att enbart erbjuda arbetspraktik till utomeuropeiska akademiker och syftar enbart till att förmedla praktik som ska öka anställningsbarheten. En betydande skillnad är dock att den ideella föreningen Jobbsprånget inte erhåller ersättning av Arbetsförmedlingen. När praktikprogrammet Jobbsprånget startade riktade det sig till nyanlända akademiker vilket var bundet till vistelsetid i Sverige och särskilda uppehållstillståndstyper. Under åren har målgruppen vidgats till att nu omfatta utomeuropeiskt födda, oaktat om arbetssökande är nyanlända eller ej.

3.1 Målgrupp

Praktikprogrammet Jobbsprånget riktar sig till utomeuropeiskt födda arbetssökande med goda färdigheter i svenska eller engelska, vilket få andra program erbjuder, som har en akademisk examen inom specifika områden. Det riktar sig främst till arbetssökande inom ingenjörsvetenskap, naturvetenskap, arkitektur och ekonomi, som samtidigt har begränsad erfarenhet från den svenska arbetsmarknaden samt har giltigt uppehålls- eller arbetstillstånd. Inom flera av områdena råder det brist på kvalificerad arbetskraft och praktikprogrammet tillgängliggör kompetens för arbetsgivare inom dessa branscher samtidigt som arbetssökandes inträde på arbetsmarknaden underlättas.

Den ideella föreningen Jobbsprångets erbjudande till arbetssökande är arbetspraktik om fyra månader. Den ideella föreningen Jobbsprånget fungerar som mellanhand för det arbetsmarknadspolitiska programmet arbetspraktik mellan arbetssökande, arbetsgivare och Arbetsförmedlingen. Eftersom arbetspraktik är ett arbetsmarknadspolitiskt program omfattas arbetssökande som deltar i praktik genom praktikprogrammet Jobbsprånget av samma regelverk som samtliga arbetssökande

som deltar i arbetspraktik. Det innebär att deltagarna har rätt att ansöka om aktivitetsstöd för att delta i programmet, att deltagarna ska söka arbeten parallellt med deltagandet i programmet samt följa sin handlingsplan.

Arbetsförmedlingen har olika insatser och program som riktar sig till samma målgrupp. Rätt insats ska användas för rätt individ i rätt tid vilket innebär att samtliga insatser och program grundar sig i en arbetsmarknadspolitisk bedömning. Denna utgår från arbetsmarknaden i landet, lokalt och den enskildes förutsättningar utifrån sin kompetens och erfarenhet och avgör även hur länge en insats ska pågå.

För de arbetssökande som är inskrivna i ett så kallat ramprogram¹ finns möjligheten att anvisa till arbetspraktik oaktat hur myndighetens prioriteringar utifrån anslagstilldelningen ser ut. I de lägen då anslagen för aktivitetsstöd minskar är möjligheten att anvisa arbetssökande som varit arbetslösa en kortare tid mer begränsad och arbetssökande som står längre från arbetsmarknaden prioriteras i linje med regleringsbrev och instruktion². Under 2022 har det inte påverkat praktikprogrammet Jobbsprånget.

Deltagare i praktikprogrammet Jobbsprånget under 2022

Arbetsförmedlingen har inte möjlighet att redovisa egen statistik för praktikprogrammet Jobbsprånget då dessa beslut inte särskiljs i statistiken över arbetspraktik. Uppgifterna nedan är lämnade av den ideella föreningen Jobbsprånget och rör år 2022. Diskrepansen mellan antal sökande och antal beviljade praktikbeslut grundar sig framför allt på att antalet praktikplatser inte motsvarar antalet kandidater. Samtliga ansökningar, oavsett om de mynnar ut i beviljade praktikbeslut eller inte, handläggs av Arbetsförmedlingen. I de fall då den arbetssökande inte beviljas praktik genom praktikprogrammet Jobbsprånget krävs en annan planering för den arbetssökande att ta nästa steg i riktning mot ett arbete.

	Antal sökande	Antal beviljade praktikbeslut
Kvinnor	2710	630
Män	1370	250
Annan	<5	<5
Totalt, avrundat till närmaste tiotal	4080	880

3.2 Arbetspraktik

Arbetspraktik är en av de arbetsplatsnära aktiviteter som studier visat ökar sannolikheten för övergång till anställning³. Arbetspraktik kan dels utgöra en aktivitet inom ramen för ett så kallat ramprogram eller utanför. Det kan också utgöra en del av en upphandlad tjänst såsom den förberedande utbildningen

¹ Ramprogrammen är etableringsprogrammet, jobbgarantin för ungdomar och jobb- och utvecklingsgarantin.

² Förordning (2022:811) med instruktion för Arbetsförmedlingen

³ Att studera progression. En kartläggning av vägen genom insatser till arbete, Arbetsförmedlingen analys 2022:12, Af-2021/0064 3068

Akademikerspåret Korta vägen som riktar sig till utrikes- och inrikesfödda akademiker.

En viktig faktor för praktikprogrammet Jobbsprånget är att Arbetsförmedlingen har genomfört en samlad kontroll av behörighet för alla kandidater vid varje intag. Praktikprogrammet bygger på en arbetsmarknadspolitisk insats där regelverk och förordningar dikterar möjligheten till deltagande. På grund av detta är det endast Arbetsförmedlingen som kan göra en bedömning om kandidatens deltagande.

3.3 Metod för arbetspraktik inom Jobbsprånget

Praktikprogrammet Jobbsprånget bygger på att arbetssökande kandidater ansöker om möjligheten till deltagande via en portal som föreningen Jobbsprånget äger. I samband med att ansökan skickas in ombeds kandidaterna samtycka till att deras personuppgifter delas med Arbetsförmedlingen och arbetsgivare. Ett antal dedikerade arbetsförmedlare har tillgång till den ideella föreningen Jobbsprångets system där kandidaternas ansökningar ligger. Arbetsförmedlingen går igenom samtliga kandidater för att säkerställa att de villkor som finns för att kunna delta i praktikprogrammet är uppfyllda, såsom att kandidaterna är inskrivna på Arbetsförmedlingen, att kandidaterna har sådant uppehållstillstånd som uppfyller kraven, att kandidaterna har en utbildning inom något av de områden som krävs, med mera. Arbetsförmedlingen säkerställer även att deltagande i det arbetsmarknadspolitiska programmet arbetspraktik ligger i linje med kandidaternas handlingsplan.

Den ideella föreningen Jobbsprånget gör matchningen mellan arbetssökande och arbetsgivare. Merparten av processen sköts i den ideella föreningen Jobbsprångets egna ärendehanteringssystem. Arbetsgivarna intervjuar och väljer de arbetssökande de vill ska påbörja praktik hos dem.

Därefter gör Arbetsförmedlingen förordningsstyrda kontroller av arbetsgivarna för att säkerställa att villkoren som ställs är uppfyllda och beslutar sedan om anvisning till arbetspraktik om fyra månader.

Sammantaget har Arbetsförmedlingen avsatt ca 3 000-3 300 timmar per år för den operativt samordnande delen av samarbetet och det praktiska arbetet med beslut om arbetspraktik på respektive lokalkontor. Utvecklingsresurser och nationell samordning av uppdraget har omfattat ca 5 500-5 800 timmar under 2022. Resurser för framtagande av marknadsföringsmaterial tillkommer.

3.4 Förändrat arbetssätt för arbetspraktik påverkar Jobbsprånget

Arbetsförmedlingen har under en längre tid arbetat med en förändrad process för arbetspraktik⁴. Myndigheten har gjort förflyttningar för att arbeta mer process- och ärendebaserat med en högre grad av specialisering och sömlöshet. Den förändrade

⁴ [Arbetsmarknadsmyndigheten i samtid och framtid](#), Af-2020/0012 1748

processen för arbetspraktik stödjer Arbetsförmedlingens arbete för likvärdig service genom nationella, enhetliga processer för beslut samt reformeringen av myndigheten där målet varit att ge effektivare stöd till arbetssökande och arbetsgivare.

Utveckling av processen för arbetspraktik har pågått sedan 2019 och den 20 september 2022 infördes en förändrad process som möjliggör för kunden att i större utsträckning vara delaktig i att driva sitt ärende framåt. Den förändrade processen utgår ifrån ett identifierat behov för den arbetssökande att delta i arbetspraktik som är dokumenterat i den arbetsmarknadspolitiska bedömningen som återfinns i den arbetssökandes handlingsplan samt möjligheten för kunden att själv initiera ärendet om arbetspraktik med möjlighet för den arbetssökande att i huvudsak själv sköta kontakten med arbetsgivaren.

Den ideella föreningen Jobbsprånget fungerar som ett slags mellanled mellan arbetsgivare och arbetssökande där den administration som krävs för praktikbesluten sköts via den ideella föreningen Jobbsprånget och skickas till Arbetsförmedlingen som sedan handlägger i myndighetens eget verksamhetssystem.

I den förändrade processen för arbetspraktik initierar arbetssökande själva ett ärende om praktik och tillhandahåller Arbetsförmedlingen information om arbetsgivaren. Här finns det flera delar som gör att praktikprogrammet Jobbsprånget inte kan följa den gängse processen utan att anpassningar görs. För att kunna stödja Jobbsprånget har Arbetsförmedlingen beslutat om undantag från den myndighetsövergripande processen specifikt för praktikprogrammet Jobbsprånget under hösten 2022. Det pågår utvecklingsarbete för att hitta en lösning som möjliggör för Jobbsprånget att följa den gängse processen.

3.5 Utvecklingsinitiativ individcentrerad datainfrastruktur för dataportabilitet

Arbetsförmedlingens enhet Jobtech har sedan slutet av 2021 samarbete med den ideella föreningen Jobbsprånget i arbetet med att utveckla säkra metoder för hantering av individdata. Pilotprojektet handlar om att utreda förutsättningar och testa säkra metoder för individcentrerad digital infrastruktur. Syftet är att individer ska kunna begära in information om sig själva från alla statliga myndigheter eller offentliga enheter (t.ex. skolor och universitet) och dela dem med tredje part, antingen privat eller offentlig.

Enheten Jobtech har utvecklat en individcentrerad datainfrastruktur samt ett ärendehanteringssystem (CMS) som Arbetsförmedlingen kan använda för den handläggning som sker hos den ideella föreningen Jobbsprånget. Ambitionen har varit att ett fåtal dedikerade arbetsförmedlare har tillgång till och arbetar i CMS-systemet. I detta har legat kopplingar till strikt avgränsade delar av Arbetsförmedlingens och Migrationsverkets system där information om den arbetssökande som behövs för handläggningen av praktikbeslut varit möjliga att hämta in. Ambitionen är även att samråda med fackliga parter och

arbetsgivarkontrollen av arbetsgivarna där arbetspraktiken anordnas ska kunna göras via CMS-systemet.

I sin nuvarande form bygger datainfrastrukturen på att Arbetsförmedlingen har dedikerad personal som har tillgång till CMS-systemet och är specialiserade på handläggningen av praktikbeslut inom praktikprogrammet Jobbsprånget. För att kunna nyttja datainfrastrukturen finns, förutom tekniska utmaningar, även behov av att praktikbeslut inom ramen för praktikprogrammet Jobbsprånget hanteras på ett särskilt sätt och inte på det enhetliga sätt som fastställts inom ramen för det förändrade arbetssättet för arbetspraktik. Arbetsförmedlingen ser det som relevant att föra vidare utveckling av processer i samarbetet och även applicera ett verksamhetsperspektiv på myndighetens uppdrag, så att utvecklingen som sker i denna pilot kan komma fler insatser till gagn i linje med myndighetens ansträngningar för en mer enhetlig process.

3.6 Marknadsföring

Under 2022 har Arbetsförmedlingen tagit fram informationsfilmer i syfte att marknadsföra praktikprogrammet Jobbsprånget. Dessa har sedan publicerats på Arbetsförmedlingens webbplats och marknadsförs internt likväl som externt. Arbetsförmedlare har sedan använt filmerna för att informera och motivera arbetssökande till att söka till praktikprogrammet.

Inför varje intag till praktikprogrammet Jobbsprånget gör Arbetsförmedlingen riktade utskick till arbetssökande som är utomeuropeiskt födda och som har en relevant akademisk utbildning. I dessa riktade utskick länkas det till Arbetsförmedlingens informationsfilmer och till den ideella föreningen Jobbsprångets webbplats.

Arbetsförmedlingen marknadsför samtidigt praktikprogrammet Jobbsprånget internt så att arbetsförmedlare har kännedom om det och kan vägleda arbetssökande till att söka till programmet om det är relevant och lämpligt utifrån deras planering och i jämförelse med andra insatser och program.

3.7 Samarbetsformer för praktikprogrammet Jobbsprånget

Under 2022 har en överflyttning av ansvaret för samarbetet med den ideella föreningen Jobbsprånget skett från en utpekad region inom Arbetsförmedlingen, Stockholm-Gotland, till avdelningen Arbetsgivare och leverantörer, enheten Kompetensförsörjning och arbetsgivarstöd. Enheten har ett övergripande ansvar för koordineringen och samordningen av förvaltning och utveckling av praktikprogrammet Jobbsprånget.

Bakgrunden till överflyttningen av samordningsansvaret till en nationell funktion i myndigheten är bland annat att samarbetet utgår från en nationell överenskommelse om samverkan mellan Arbetsförmedlingen och den ideella föreningen Jobbsprånget som revideras årligen. Den klargör syftet med uppdraget och specificerar

målgruppen. Överenskommelsen specificerar i detalj hur stödet från Arbetsförmedlingen ska se ut, vilket skiljer sig från många andra överenskommelser som Arbetsförmedlingen träffar.

De arbetsförmedlare som sköter och leder det operativa arbetet med kandidaterna till praktikprogrammet har löpande direktkontakt med den ideella föreningen Jobbsprånget inför och under de två intagningsperioderna är region Stockholm-Gotland.

Arbetsförmedlingen kommer fortsätta samarbetet och utveckla det tillsammans med Jobbsprånget för att stärka arbetssökandes möjlighet att komma närmare arbetsmarknaden och få ett arbete. Metoder och processer som framgångsrikt stödjer arbetssökandes möjligheter kommer vara en del av detta. Även den tekniska utveckling som gjorts inom individcentrerad datainfrastruktur för dataportabilitet har potentialen att skalas upp och nyttjas inom fler delar av verksamheten för att möta fler behov hos andra aktörer i samhället.